

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA

JAWNE

~~Do użytku
służbowego~~

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

Płk doc. dr Teofil WÓJCIK

PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI OBRONNEJ

Skrypt wykładu

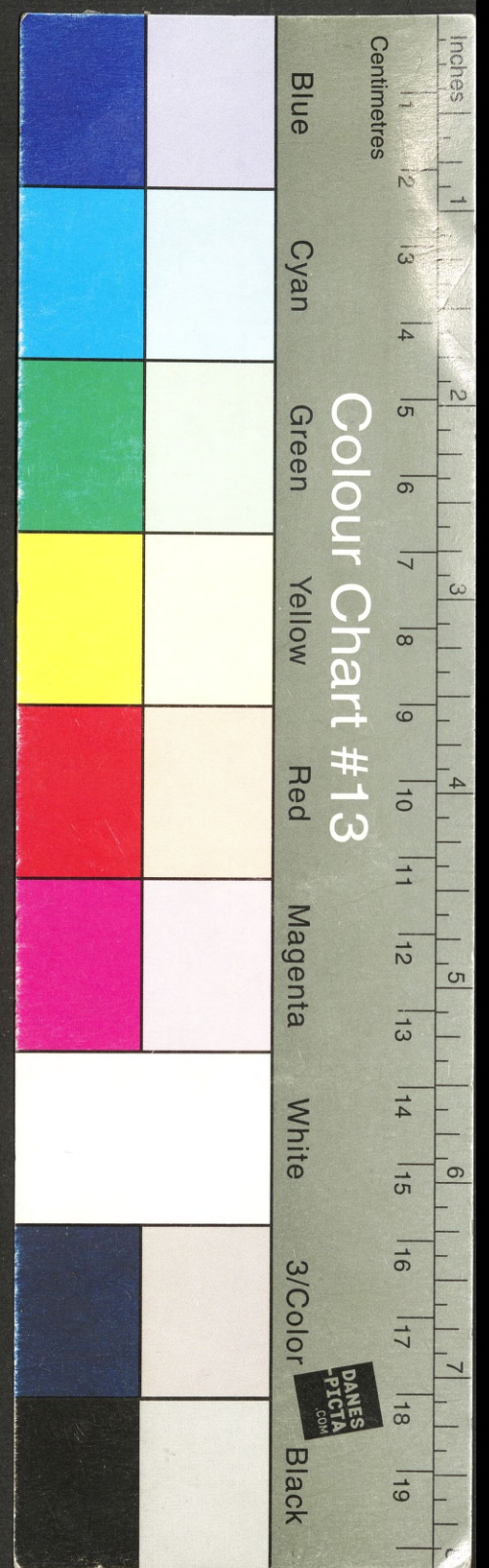
Kocik

48892

WARSZAWA

1986

196

2035

✓ 4

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA

JAWNE

~~Biuletyn~~
~~Wojskowy~~

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

NAUKOWY KASO
2035
III
Zbiórów Specjalnych

Plk doc. dr Teofil WÓJCIK

PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI OBRONNEJ

Skrypt wykładu

Kocik

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. 2
AL. J. PIŁSUDSKIEGO 10
00-909 WARSZAWA

48892

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA DOWODZENIA

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 54305

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

~~_____~~
Egz. nr ... 1

płk doc.dr Teofil WÓJCIK

PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI OBRONNEJ

Skrypt wykładu

P L A N   W Y K Ł A D U

Temat: PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI OBRONNEJ

Cel: Zapoznać słuchaczy z organizacją i treścią pracy sztabu armii podczas przygotowania i prowadzenia operacji obronnej przy zastosowaniu metody równoległego przygotowania działań obronnych.

Czas: 2 godziny lekcyjne

Metoda: wykład

Zagadnienia:

Wstęp - wprowadzenie do wykładu	- 5'
1. Wpływ warunków przejścia wojsk armii do operacji obronnej na pracę sztabu armii	- 10'
2. Organizacja polowego systemu dowodzenia armii w operacji obronnej	- 10'
3. Organizacja i treść pracy sztabu armii podczas przygotowania operacji obronnej	- 45'
4. Praca sztabu podczas prowadzenia operacji obronnej	- 15'
Zakończenie	- 5'
<hr/>	
Razem	90'

Wprowadzenie

Podanie tematu i celu wykładu.

Podanie literatury:

1. Regulamin walki wojsk lądowych SZ PRL - rozdz. 2
2. Regulamin sztabów/tymczasowy/ - rozdz. 4 i 5
3. Dowodzenie wojskami armii w operacji - podręcznik cz.I, nr 01804, Zasady ogólne.
4. Skrypt: Praca sztabu w operacji obronnej - nr bibl. 01433.
5. Wzory dokumentów operacyjnych cz.III, 01582.

Pomoce naukowe - załącznik nr 1.

W s t ę p

Przechodzimy do nowego cyklu - operacji obronnej armii. W ciągu 2 godzin zapoznam Was z problematyką pracy sztabu armii w operacji obronnej, która jest złożona i obszerna. Zakres i treść pracy sztabu armii zależy przede wszystkim od warunków przejścia wojsk armii do operacji obronnej.

Wykład traktuję jako wprowadzenie i ukierunkowanie studiowania problematyki pracy sztabu armii w operacji obronnej. Główną uwagę skoncentruję na wybranych problemach pracy sztabu armii podczas przygotowania operacji obronnej w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Pomimo utraty inicjatywy i przejścia do obrony wojsk armii, sztab powinien zawsze dążyć do narzucenia przeciwnikowi swojej woli, inicjatywy oraz pamiętać o tym, że obrona jest tylko przejściowym rodzajem działań, z reguły wymuszonym, a niekiedy zamierzonym, a więc etapem stwarzającym warunki przejścia do operacji zaczepnej.

Przed omówieniem głównej problematyki przypomnę warunki przejścia armii do operacji obronnej oraz system stanowisk dowodzenia armii w operacji obronnej. Następnie przejdziemy do zasadniczej problematyki - pracy sztabu armii w operacji obronnej.

1. Wpływ warunków przejścia wojsk armii do operacji obronnej na organizację i treść pracy sztabu podczas jej przygotowania.

Pomimo, że obrona nie jest zaliczana do zasadniczego rodzaju działań bojowych /jak natarcie/, to w ostatnim okresie zwraca się szczególną uwagę na ten rodzaj walki, działań bojowych.

W różnych okresach różnie traktowano obronę. W okresie fascynacji bronią jądrową uważano, że obrona wystąpi tylko na szczeblach taktycznych.

W zależności od obowiązującej doktryny różne były poglądy na obronę. I tak, w latach 70-tych nasza doktryna miała charakter "obronno-zaczepny". Niejako oczekiwano na uderzenie nieprzyjaciela, "wpuszczano" go z reguły na głębokość 40-60-80 km, a następnie wojska frontu /armii/ po załamaniu jego natarcia przechodziły do operacji zaczepnej.

W późniejszych latach /w ćwiczeniach "LATO-78", "WIOSNA-80" i innych/ dostrzegano obronę nie tylko w skali taktycznej i operacyjnej, lecz także i strategicznej. Stąd różny był cel i czas prowadzenia operacji obronnej. W ćwiczeniu "WIOSNA-80" i innych armia /np. 6_A/ przyjmowała na siebie uderzenie głównego zgrupowania uderzeniowego nieprzyjaciela. Celem obrony było:

- przyjęcie i odparcie uderzenia nieprzyjaciela;
- obrona głównego zgrupowania wojsk frontu i zapewnienie ^{warunków} ~~mu~~ prowadzenia operacji zaczepnej;
- odparcie przeciwuderzenia.

Obecnie zakłada się przejście armii do operacji obronnej nawet w ramach operacji obronnej frontu, a także po wykonaniu zmasowanych i skutecznych uderzeniach BMR nieprzyjaciela.

Warunki przejścia wojsk armii do operacji obronnej wywierały zawsze istotny wpływ na organizację i treść pracy sztabu. Warunki

te jednocześnie określają:

- czas na przygotowanie operacji obronnej, który ulega ciągłemu skracaniu aż do skrajnie ograniczonego czasu;
- miejsce armii w ugrupowaniu operacyjnym frontu;
- charakter działań nieprzyjaciela;
- właściwości terenu, w którym wojska armii będą zmuszone prowadzić działania obronne.

Z wykładu Katedry Sztuki Operacyjnej wiadomo już Wam, że armia może przygotowywać i prowadzić operację obronną:

1/ W styczności z nieprzyjacielem po przegrupowaniu wojsk frontu po zajęciu rejonu wyjściowego całością sił lub bezpośrednio z dróg marszu w miarę podchodzenia poszczególnych ZT /ćwiczenie "WIOSNA-80" - 6 A/;

2/ W styczności z nieprzyjacielem w toku prowadzenia operacji dla:

- odparcia przeciwuderzenia i zapewnienia rozwinięcia operacji zaczepnej siłami głównymi frontu;
- po niepomyślnym przebiegu bitwy spotkaniowej;
- gdy nieprzyjaciel uprzedził w wykonaniu uderzeń BMR i konwencjonalnej, po poniesieniu strat;

3/ Bez styczności z nieprzyjacielem zawczasu, np. obrona wybrzeża morskiego /w wielu ćwiczeniach "WIOSNA-80", "LATO-84" itp./ lub jako drugi rzut operacyjny frontu.

Najbardziej typowe i charakterystyczne będą sytuacje /warunki/ wymienione w 1 i 2 punkcie. Charakteryzują się one:

- ciągłym oddziaływaniem przeważających sił i środków /przewagą zdecydowaną na określonych kierunkach/;
- zmiennością i niejasnością sytuacji oraz brakiem danych o położeniu wojsk;
- skomplikowaną sytuacją skażeń;

- naruszeniem lub zerwaniem systemu dowodzenia;
- potrzebą jednocześnie odtwarzania zdolności bojowej wojsk, organizowania obrony i likwidacją skutków uderzeń BMR.

Korzystniejsze warunki organizowania obrony będą w trzecim wariantcie /bez styczności z nieprzyjacielem/. W tych warunkach mogą być zrealizowane wszystkie zasadnicze przedsięwzięcia przygotowania operacji obronnej.

Jakie główne problemy wyłaniają się w zakresie pracy sztabu armii i zadania, które będzie on realizował?

- po pierwsze - odtwarzanie zdolności bojowej i organizacji dowodzenia;
- po drugie - organizowanie obrony w warunkach skrajnie ograniczonego czasu;
- po trzecie - stworzenie korzystnych warunków organizacji obrony;
- po czwarte - stworzenie korzystnych warunków organizacji obrony dla ZT pierwszego rzutu poprzez zapewnienie wykonania skutecznych uderzeń jądrowych oraz uderzeń ogniowych /lotnictwa, WR i artylerii/;
- po piąte - zorganizowanie odwodu przeciwdesantowego i sprawne kierowanie nim;
- po szóste - zorganizowanie ugrupowania operacyjnego;
- po siódme - zorganizowanie porażenia ogniowego, w tym systemu ognia.

Jednocześnie w czasie realizacji tych przedsięwzięć sztab armii musi realizować zadania związane z wypracowaniem decyzji, postawienia zadań, organizacji współdziałania i kierowania wojskami armii oraz planowanie szczegółowe operacji obronnej.

~~Dowodzenie realizuje się w:~~

~~SB - 50-70 km od rubieży styczności wojsk,~~

2. Organizacja polowego systemu dowodzenia armii w operacji obronnej.

Podczas przejścia armii z operacji zaczepnej do obronnej zachodzi konieczność dostosowania istniejącego systemu dowodzenia do potrzeb operacji obronnej.

W armii tworzy się system działających bez przerwy stanowisk dowodzenia. W jego skład wchodzi: SD, ZSD, TSD i odpowiadający mu system łączności. Jako oddzielne elementy stanowiska dowodzenia doraźnie wykorzystywane wchodzi: WPD i PPD /wyjaśnić/.

Dowodzenie realizuje się z:

SD - 50-70 km od rubieży styczności wojsk;

ZSD - do 100 km " " " ;

TSD - do 120 km " " " .

Objaśnić na schemacie:

- System SD;

- SD i obsada;

- Struktura SD.

3. Praca sztabu A podczas przygotowania operacji obronnej.

W wykładzie przyjmujemy następujące założenie pracy sztabu armii podczas przygotowania operacji obronnej:

1/ Armia przechodzi do operacji obronnej w toku działań bojowych.

2. Stosowana jest równoległa metoda przygotowania operacji.

3.1. Praca sztabu armii do czasu otrzymania zadania.

Do czasu otrzymania zadania sztab armii na podstawie zarządzenia wstępnego sztabu frontu i przewidywania rozwoju sytuacji wykonuje następujące przedsięwzięcia:

- kieruje wojskami, które realizują uprzednio otrzymane zadanie /np. w operacji zaczepnej/;
- realizuje zadania nakazane przez dowódcę frontu;
- ukierunkowuje działanie wojsk, pracę sztabu i system dowodzenia oraz rodzaje zabezpieczenia dla potrzeb operacji obronnej;
- uaktualnia dane i zbiera informacje.

3.2. Praca sztabu armii po otrzymaniu zadania do operacji obronnej.

Przejście wojsk armii do operacji obronnej z reguły następuje na rozkaz dowódcy frontu /przełożonego/, a w wyjątkowej sytuacji decyzję o przejściu do obrony podejmuje dowódca armii, o czym niezwłocznie melduje przełożonemu.

Wypada podkreślić, że decyzja o rozbiciu odwodów nieprzyjaciela może w ogólnych zarysach znaleźć odzwierciedlenie w planie operacji zaczepnej armii. Stąd sztab armii powinien ciągle śledzić odwody przeciwnika, ustalać ich skład i kierunki użycia.

Przygotowanie operacji obronnej rozpoczyna się z chwilą otrzymania zadania z reguły w formie wstępnego zarządzenia bojowego. Przygotowanie operacji obronnej obejmuje:

- organizację operacji /powzięcie decyzji, postawienie zadań bojowych, organizację współdziałania, operacyjnego zabezpieczenia działań, dowodzenia i planowanie operacji obronnej/;
- przygotowanie wojsk armii do wykonania zadań /operacji obronnej/;
- zajęcie obrony;
- stworzenie ugrupowania operacyjnego;
- zorganizowanie porażenia ogniowego /systemu ognia/;
- rozbudowa inżynierska pasa obrony armii;

- organizację i prowadzenie pracy politycznej;
- przeprowadzenie kontroli gotowości obrony, zwłaszcza dywizji do wykonania zadań bojowych.
- inne zamierzenia.

Pracę sztabu armii po otrzymaniu zadania można w skrócie przedstawić następująco:

- narysowanie zadania;
- udział w analizie zadania;
- sporządzenie kalkulacji czasu;
- udział w ocenie sytuacji; ~~w tym sztabu armii;~~
- sformułowanie zamiaru o operacji obronnej, w tym opracowanie zamiaru;
- meldowanie zamiaru;
- określenie zadań dla wojsk i ich opracowanie;
- opracowanie i przekazanie wstępnych zarządzeń bojowych;
- po otrzymaniu dyrektywy - d.c. oceny sytuacji i sprecyzowanie *danych dotyczących:*
  - rekonesansu;
  - zadań dla wojsk;
  - zagadnień współdziałania;
  - zabezpieczenia operacji;
  - organizacji dowodzenia;
  - opracowanie decyzji;
  - planowanie szczegółowe operacji.

Z chwilą otrzymania wstępnego zarządzenia bojowego dowódca A zapoznaje się z nim, a szef OO ze swoimi oficerami wrysowuje tekst zarządzenia na 3 mapy.

Dowódca analizuje zadania wspólnie z SSz i określa przedsięwzięcia do natychmiastowego wykonania oraz precyzuje wnioski, które stanowią podstawę do sformułowania zamiaru operacji.

Szef sztabu dokonuje kalkulacji czasu /diapozytyw/ oraz wy-
daje niezbędne wytyczne dla sztabu i dowództw /szefostw/ RW
i służb. Dotyczą one:

- uaktualnienia danych o położeniu nieprzyjaciela i wojsk armii oraz o terenie;
- organizacji rozpoznania i odtwarzania dowodzenia;
- przygotowania niezbędnych danych do decyzji i planowania operacji obronnej;
- inne dane.

Następnie dowódca armii zatwierdza kalkulację czasu, ocenia
sytuację, precyzuje zamiar operacji i melduje go dowódcy frontu.

Wydaje wytyczne dotyczące organizacji rozpoznania, wstępnych za-
rządzeń bojowych, określa przedsięwzięcia do natychmiastowego
wykonania oraz wytyczne do przygotowania danych do decyzji. W tym
samym czasie S00 lub wyznaczony oficer sztabu zapoznaje kierowni-
cze osoby dowództwa armii z otrzymanym zadaniem i sytuacją.

Ustalone przedsięwzięcia przez dowódcę /SSz/ przedstawia
się w kalendarzowym planie przygotowania operacji /diapozytyw/.

We wstępnym zarządzeniu bojowym dla wojsk armii podaje się
/diapozytyw/:

1. Krótkie wnioski z oceny zgrupowań i charakteru działań
nieprzyjaciela /wiadomości o nplu/.

2. Zasadnicze dane z zamiaru dowódcy A /rejony głównego wy-
siłku i rejony, od których zależy trwałość obrony, obiekty raże-
nia BJ i konwencjonalną na korzyść dywizji i kierunki przeciw-
uderzeń/.

3. Zadanie bojowe dywizji, przebieg przedniego skraju
obrony /pas natarcia, rejon skupienia głównego wysiłku i rejony,
od których zależy trwałość obrony/.

4. Sąsiedzi /charakter działań, zadanie i linie rozgranicze-
nia z nimi/.

5. Termin gotowości.

6. Terminy i sposoby otrzymania zadania.

Wstępne zarządzenia bojowe opracowują również i przekazują podległym wojskom dowódcy i szefowie rodzajów wojsk i służb.

Szef sztabu armii w tym etapie organizuje pracę organów dowodzenia na SD, ustala dane dotyczące sposobu przygotowania i meldowania danych do decyzji, określa przebieg planowania operacji i rodzaje dokumentów, terminy przekazania zadań, organizacji współdziałania i operacyjnego zabezpieczenia działań bojowych oraz pomoc i kontrolę.

Następnie szef sztabu koordynuje pracę oficerów sztabu i rodzajów wojsk nad przygotowaniem danych do decyzji dowódcy, uzgadnia treść meldunków i najczęściej wspólnie z dowódcą ocenia sytuację i przygotowuje propozycję decyzji.

Szef oddziału rozpoznawczego dokonuje oceny nieprzyjaciela i jest w gotowości do zameldowania dowódcy danych dotyczących:

- ogólnej charakterystyki działań nieprzyjaciela w pasie frontu - jego składu i ugrupowania, w jakim prowadził on dotychczasowe działania, oraz ich rezultatu, prawdopodobnego zamiaru, charakteru i możliwości jego dalszych działań, rozmieszczenia i możliwości użycia odwodów;

- oceny sił i możliwości nieprzyjaciela w pasie armii - składu i ugrupowania nieprzyjaciela, prawdopodobnego charakteru i możliwości dalszego działania nieprzyjaciela, ogólnej ilości sił i środków, sposobu rozwinięcia i ugrupowania związków taktycznych i oddziałów ogólnowojskowych, środków napadu jądrowego, artylerii, środków ppanc i plot; możliwości działania lotnictwa; systemu dowodzenia; silnych i słabych stron nieprzyjaciela;

- oceny przewidywanego natarcia nieprzyjaciela, prawdopodobnego celu, zamiaru natarcia - kierunku głównego uderzenia, sposobu

przejścia do natarcia, sił i kolejności ich wprowadzenia do walki, przypuszczalnego zadania jego ogólnowojskowych związków taktycznych, czasu ich rozwinięcia, ugrupowania bojowego, gotowości do natarcia, podstawowych obiektów nieprzyjaciela, jakie należy obezwładnić do czasu rozpoczęcia natarcia;

- oceny możliwości oddziaływania systemów walki radioelektronicznej nieprzyjaciela na system dowodzenia armii;

- wpływu terenu, jego infrastruktury oraz przygotowania inżynierskiego na możliwość działania nieprzyjaciela;

- wniosków z oceny nieprzyjaciela;

- zasadniczych zadań oraz propozycji organizacji rozpoznania.

Szef oddziału operacyjnego sztabu armii wspólnie z oficerami oddziału ocenia sytuację, dokonuje niezbędnych kalkulacji operacyjnych-taktycznych i czasowo-przestrzennych, wykorzystując elektroniczną technikę obliczeniową. Jest on w gotowości do zameldowania dowódcy danych dotyczących:

- położenia, stanu i możliwości poszczególnych ZT, aktualnego stosunku sił i środków w pasie armii i na poszczególnych kierunkach oraz potrzeby i możliwości poprawy położenia wojsk, uchwycenia dogodnych rubieży, umocnienia się na zajmowanych pozycjach;

- możliwości wojsk armii do przyjęcia zamierzonego ugrupowania operacyjnego i wykonania otrzymanego zadania przy zapewnieniu odpowiedniego stosunku sił i środków w całym pasie obrony armii oraz na poszczególnych kierunkach przewidywanego natarcia nieprzyjaciela, możliwości dokonania przegrupowania części sił i środków;

- kalkulacji czasu na przygotowanie operacji obronnej ze szczególnym uwzględnieniem terminu i kolejności przekazania zadań

podwładnym, zajęcia obrony, organizacji systemu ognia, rozbudowy inżynierskiej, osiągnięcia gotowości przez poszczególne związki taktyczne i elementy ugrupowania operacyjnego;

- warunków terenowych w pasie działania armii oraz możliwych zmian, jakie mogą powstać w wyniku wykonania uderzeń jądrowych;

- możliwości i sposobu realizacji przedsięwzięć dotyczących maskowania operacyjnego, walki radioelektronicznej, obrony przed bronią masowego rażenia, walki z desantami i grupami dywersyjnymi nieprzyjaciela;

- organizacji służby porządkowo-ochronnej.

Szef oddziału operacyjnego w toku pracy nad przygotowaniem danych do decyzji dowódcy współpracuje z szefami /dowódcami/ rodzajów wojsk oraz szefami oddziałów sztabu, głównie z szefem oddziału rozpoznawczego.

W podobny sposób dane do decyzji dowódcy przygotowują również szefowie /dowódcy/ rodzajów wojsk i służb.

Szef sztabu niezależnie od przyjętej metody pracy powinien być gotowy do zameldowania dowódcy wniosków z oceny sytuacji i propozycji decyzji.

Kalkulacje i obliczenia dokonywane przez oficerów sztabu wspólnie z szefami /dowódcami/ rodzajów wojsk i służb, w tym CDBWLF dotyczą przede wszystkim: możliwości i skutków użycia przydzielonych rakiet i ładunków jądrowych oraz konwencjonalnych środków rażenia, głównie przeciwpancernych; stosunku sił i środków, możliwości przegrupowania i zajęcia pasów /rejonów/ obrony przez związki taktyczne i oddziały pierwszego i drugiego rzutu, możliwości przesunięcia i rozwinięcia drugiego rzutu armii do wykonania przeciwuderzenia; czasu zajęcia rejonów stanowisk startowych /ogniowych/ przez oddziały rakiet i grupy artylerii, środki OPL i osiągnięcia gotowości do wykonywania uderzeń /otwarcia ognia/.

Grupa planowania jądrowego i ogniowego pod kierownictwem szefa sztabu dokonuje użycia BJ. Podstawę do pracy tej grupy stanowią dane dotyczące udziału wojsk raketowych armii w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu.

Podczas kalkulacji czasu na wyjście i rozwinięcie drugiego rzutu do przeciwuderzenia najpierw określa się możliwe kierunki i warianty jego działania. Danymi wyjściowymi do obliczeń stają się rejony ześrodkowania /pasy obrony/ związków taktycznych drugiego rzutu, drogi marszu oraz przewidywane rubieże drugiego rzutu do wykonania przeciwuderzenia.

Jednocześnie z podjęciem decyzji przez dowódcę sztabu armii opracowuje ją na mapie ^(schemat) ~~oraz w formie legendy /schemat/~~.

W miarę rozstrzygnięcia poszczególnych elementów decyzji przedstawia się je na mapach roboczych dowódcy, szefa sztabu, szefa oddziału operacyjnego. Równoległe ^{Grupa} planowanie ^{ogólnego} oddziału operacyjnego przy współpracy z pozostałymi komórkami sztabu i szefami /dowódcami/ rodzajów wojsk i służb przedstawia te dane na oddzielnej mapie ^{- Plan operacji obronnej A - or. operacyjna} ~~decyzji~~ i w legendzie.

Należy dążyć, aby opracowanie decyzji dowódcy nastąpiło równocześnie z jej powzięciem, ma to bowiem duży wpływ na terminowe postawienie zadań bojowych podwładnych oraz przebieg planowania szczegółowego operacji obronnej.

3.3. Planowanie szczegółowe operacji obronnej.

Poszczególne komórki funkcjonalne opracowują:

1/ Dowódca armii i grupa planowanie ogólnego:

a/ decyzję dowódcy armii o operacji obronnej - po jej powzięciu i sprecyzowaniu - schemat:

- ugrupowanie nieprzyjaciela i prawdopodobny charakter działań;

- zadanie armii;
  - zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia;
  - zadania realizowane siłami i środkami frontu na korzyść armii;
  - decyzję dowódcy armii;
  - główne i zapasowe obiekty rażenia BJ, liczba, moc i rodzaj wybuchów;
  - zadania podległych wojsk;
  - rejony rozmieszczenia jednostek tyłowych i technicznych oraz drogi dowozu i ewakuacji;
  - rozmieszczenie stanowisk dowodzenia;
  - główne problemy współdziałania i zabezpieczenia bojowego;
- b/ legendę do decyzji dowódcy armii - diapozytyw.

✓ 2/ Grupa planowanie ogólnego:

- plan współdziałania;
- inne dokumenty - schemat.

3/ Grupa /wydział kierunków/ ^{wyciągi z} -Yróżkazu operacyjnego lub zarządzenie bojowe.

4/ Jednocześnie z pracą dowódcy szef sztabu wraz z grupą planowania jądrowego i ogniowego opracowuje:

- plan ogniowego porażenia nieprzyjaciela/wg 5 okresów/.

5/ Dowódcy, szefowie rodzajów wojsk i służb opracowują plany użycia i działania podległych wojsk. Ponadto dla planowania i zorganizowania przez OO zabezpieczenia operacji:

- rozpoznanie;
- OPBMar;
- ~~- powszechna obrona przeciwlotnicza;~~
- maskowanie operacyjne;
- ubezpieczenie;
- ^{walka} (obrona) radioelektroniczna.

6/ Oddział operacyjny:

- a/ aktualne położenie wojsk armii;
- b/ możliwości bojowe, stosunki sił, kalkulacje czasu;
- c/ projekty zadań bojowych dla ZT i innych elementów ugrupowania operacyjnego;
- d/ warunki terenowe;
- e/ sytuację skażeń;
- f/ organizację służby porządkowo-ochronnej;
- g/ plan rekonesansu.

4. Praca sztabu armii podczas prowadzenia operacji.

Praca sztabu armii w toku prowadzenia operacji obronnej polegać będzie na:

- kontroli gotowości wojsk do realizacji postawionych zadań, przewidywaniu rozwoju sytuacji oraz dostarczaniu dowódcy opracowanych danych do korygowania planów względnie powzięcia nowych decyzji;
- doprowadzenie do wojsk zadań i ciągłe utrzymywanie współdziałania, dowodzenia i operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk;
- przekazywanie meldunków o sytuacji przełożonym oraz informowanie o niej oficerów dowództwa armii, a także podwładnych i sąsiadów.

Z chwilą rozpoczęcia natarcia przez nieprzyjaciela sztab ustala skutki ogniowego przygotowania ataku oraz potwierdza kierunki jego uderzeń, zapewnia dowódcy armii możliwość ogniowego oddziaływania zarówno bronią jądrową, jak i artylerią, czołgami i innymi środkami zgodnie z planem kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela. Zapewnia manewr ogniem oraz siłami i środkami na zagrożony kierunek w celu stworzenia warunków do załamania natarcia nieprzyjaciela i utrzymania przedniego skraju obrony.

Praca sztabu armii w poszczególnych okresach operacji obronnej:

1/ Walka /zwalczanie/ z nieprzyjacielem w rejonach wyjściowych do natarcia i na dalekich podejściach.

Zadania:

- ustalić rejonu SS środków przenoszenia BJ, SD, skład grup artylerii i ich SO, lądowiska i skład śmigłowców bojowych, rejonu rozmieszczenia głównych zgrupowań uderzeniowych;

- nadzorowanie i kontrola przebiegu przedsięwzięć przygotowania obrony.

2/ Jeżeli w pasie obrony armii zaplanowane wykonanie kontrprzygotowania, sztab skupia główną uwagę na zapewnienie wykonania zadań przez wojska raketowe i artylerię w celu osłabienia i opóźnienia rozpoczęcia natarcia nieprzyjaciela, a nawet jego zerwania. Sztab armii wspólnie z dowództwem wojsk raketowych i artylerii oraz przedstawicielami CDBWLF powinien: udokładnić obiekty i czas wykonania uderzeń jądrowych oraz zadania lotnictwa i artylerii; zorganizować skryte wysunięcie artylerii na tymczasowe stanowiska ogniowe, sprawdzić gotowość wszystkich środków do wykonania kontrprzygotowania; przekazać sygnał do rozpoczęcia kontrprzygotowania.

Po wykonaniu kontrprzygotowania sztab armii sprawdza terminowość zmiany stanowisk ogniowych przez artylerię i inne środki biorące udział w kontrprzygotowaniu oraz melduje przełożonemu o jego rezultatach.

3/ Jeżeli w czasie kontrprzygotowania wykonuje się uderzenie części sił przed przedni skraj obrony, sztab zgodnie z decyzją dowódcy udokładnia i przekazuje zadanie do wojsk wykonujących to uderzenie. Ponadto oficerowie sztabu powinni: udokładnić współdziałanie ze związkami taktycznymi biorącymi udział w uderzeniu lotnictwem i artylerią oraz wojskami pierwszego rzutu, ustalić sposób przekraczania przez wojska wykonujące uderzenie ugrupowanie

wojsk pierwszego rzutu; sprecyzować sposób i skontrolować wykonanie przejść w polach minowych własnych i nieprzyjaciela na kierunku wykonywanego uderzenia; ustalić sposób umocnienia się wojsk na opanowanej rubieży; sprawdzić znajomość sygnałów rozpoczęcia ataku, przeniesienia, przerwania ognia, wskazywania celów i wzajemnego rozpoznawania.

Dla zapewnienia terminowego przesunięcia związków taktycznych /oddziałów/ w celu wykonania uderzenia przed przednim skraj oddział operacyjny sztabu powinien zapewnić zwolnienie dróg marszu oraz zorganizować na nich służbę porządkowo-ochronną.

3/ Walka z nieprzyjacielem w czasie jego ataku i utrzymania przedniego skraju obrony. Po rozpoczęciu przez nieprzyjaciela ogniowego przygotowania natarcia sztab armii określa rejony, na które nieprzyjaciel wykonał uderzenia jądrowe i natychmiast podejmuje działania w celu odtworzenia zdolności bojowej porażonych wojsk i likwidacji skutków uderzeń, jednocześnie melduje do sztabu frontu o zaistniałej sytuacji.

Przed rozpoczęciem ataku nieprzyjaciela sztab armii powinien zebrać informacje dotyczące przede wszystkim stopnia naruszenia systemu obrony armii oraz położenia i stanu gotowości wojsk armii do odparcia ataku.

Z chwilą rozpoczęcia ataku przez nieprzyjaciela sztab armii śledzi działanie wojsk własnych broniących pierwszego pasa obrony oraz działanie nieprzyjaciela. Zbiera, uogólnia i melduje dowódcy armii oraz sztabowi frontu dane o sytuacji, przekazuje zadania wykonawcom i kontroluje ich wykonanie.

4/ W wypadku wysadzenia przez nieprzyjaciela desantu powietrznego w głębi pasa obrony armii sztab udokładnia rejon jego lądowania /wysadzenia/, ustala skład i charakter jego działań oraz przekazuje zadania wojskom wydzielonym do niszczenia desantu oraz zapew

nia szybkie ich wyjście w rejon lądowania. Ponadto sztab organizuje wsparcie ogniowe zwalczania desantu oraz wzmacnia ochronę i obronę zagrożonych obiektów. W razie potrzeby do dowodzenia oddziałami wyznaczonymi do niszczenia desantu może być wydzielona grupa oficerów sztabu ze środkami łączności.

5/ W wypadku włamania się nieprzyjaciela w głąb obrony armii sztab powinien zastosować wszystkie możliwe środki, aby nie dopuścić do rozprzestrzeniania się jego wojsk w głąb obrony i w stronę skrzydeł.

W tym celu szefowie oddziałów operacyjnego i rozpoznawczego dokonują wnikliwej oceny sytuacji i przygotowują krótkie meldunki dla dowódcy armii.

Szef sztabu armii niezależnie od szefów oddziałów powinien być przygotowany do zameldowania dowódcy decyzji, rozstrzygając między innymi takie problemy, jak: cel i sposób wykonania przeciwuderzenia, jego zabezpieczenia, współdziałania oraz sposób dowodzenia.

✓ 6/ Po powzięciu przez dowódcę armii decyzji o niszczeniu podchodzących odwodów i rozbiciu przeciwuderzeniem drugiego rzutu armii zgrupowania nieprzyjaciela, które włamało się w głąb obrony armii, sztab powinien: zorganizować dodatkowe rozpoznanie obiektów nieprzyjaciela, na które przewiduje się wykonanie uderzeń jądrowych i lotnictwa; przekazać biorącym udział w przeciwuderzeniu zadania bojowe bojowe, udokładnić współdziałanie wojsk z lotnictwem i śmigłowcami bojowymi, wojskami raketowymi i artylerią, odwodami specjalnymi i oddziałami pierwszego rzutu; zorganizować regulację ruchu na drogach przegrupowania; dostosować system dowodzenia do wykonywanego zadania i sytuacji; sprawdzić gotowość wojsk do wykonywania zadań; dopilnować podporządkowanie środków wzmocnienia drugiemu rzutowi zgodnie z decyzją dowódcy. Jeżeli przeciwuderzenie

wykonywane jest wspólnie z sąsiadem, sztab uzgadnia z nim czas /sygnał/ wykonania przeciwuderzenia, zadania wojsk oraz sposób użycia broni jądrowej, rubież spotkania i sygnały rozpoznawcze wojsk własnych.

Zadanie^{do} przeciwuderzenia przekazuje się w formie zarządzenia bojowego, w którym z zasady podaje się: krótką ocenę zgrupowania i charakteru działań nieprzyjaciela w całym pasie armii i na kierunku włamania; zadanie związku taktycznego drugiego rzutu, drogi marszu, rubież ataku, kierunek uderzenia, rejon, który należy opanować oraz sposób działania po rozbiciu nieprzyjaciela na kierunku przeciwuderzenia; zadania sąsiadów /w tym związków taktycznych pierwszego rzutu/; zadania wykonywane siłami przełożonego; gotowość do wykonania przeciwuderzenia.

Jednocześnie z przekazaniem zadań do wykonania przeciwuderzenia oficerowie sztabu armii udokładniają główne zagadnienia współdziałania, a szczególnie: położenie i zadania wojsk będących w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem; zadanie drugiego rzutu i sił biorących udział w przeciwuderzeniu; obiekty i czas wykonania uderzeń jądrowych; rubież bezpieczeństwa; sygnały współdziałania i wzajemnego rozpoznawania.

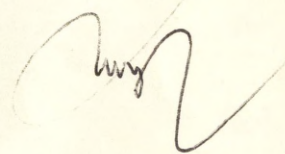
7/ W sytuacji kiedy wykonanie przeciwuderzenia jest niecelowe szef sztabu armii powinien być gotowy do zameldowania dowódcy propozycji dotyczących: sposobu wzmocnienia zagrożonych kierunków, organizacji obrony na drugim pasie przez drugi rzut armii; sił i środków do odtworzenia odwodu i jego rozmieszczenia.

Po powzięciu decyzji przez dowódcę sztab uczestniczy w organizacji obrony na drugim pasie; organizuje system ognia odpowiadający zarysowi linii frontu, zapewnia terminowe obsadzenie pozycji ryglowych.

Z a k o ń c z e n i e

Podkreślić:

- znaczenie przewidywania rozwoju sytuacji operacyjno-taktycznej i jego wpływ na przygotowanie operacji obronnej;
- złożoność i niejasność sytuacji;
- czas - decydującym czynnikiem w pracy sztabu armii;
- rola zamiaru dowódcy armii w operacji obronnej;
- równoległe planowanie i jednoczesne rozwiązywanie problemów;
- znaczenie szybkiego doprowadzenia zadań bojowych dla pierwszego rzutu;
- kolejność pracy - w pierw rozwiązywanie szczegółów, a następnie pełnych rozwiązań w formie planu operacji.

WYKAZ POMOCY NAUKOWYCH

do tematu: PRACA SZTABU ARMII W OPERACJI OBRONNEJ

A. SCHEMATY:

1. Decyzja dowódcy armii do operacji obronnej -
nr bibl. 07279.
2. Plan operacji obronnej armii /część operacyjna/ -
nr bibl. 07267.
3. Ideowy model pracy organów dowodzenia podczas przygotowania operacji i walki - nr bibl. Pf. 7503.
4. Ideowy model pracy na SD armii podczas przygotowania operacji - nr bibl. Pf. 7109.

07740

B. DIAPOZYTYWY:

1. Wykaz zasadniczych dokumentów opracowywanych na szczeblu frontu i armii oraz ich wykonawców - nr bibl. Pf.1830.
2. Organizacja dowództwa armii - nr bibl. 01673.

Wykonano w 3 egz.
Egz.nr 1-3 - Bibl.OZS
Wyk. płk Wójcik
/tel.13354/
Druk.B.K. 24.02.86r.
Nr ks. Pf. 17/KD/86

